

Українська журналістика

ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ НА ПОШАНУ ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА
ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА В.І. ШКЛЯРА**

Вінниця - 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
Кафедра журналістики, реклами та
зв'язків з громадськістю**

УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції на пошану
пам'яті доктора філологічних наук, професора В.І. Шкляра**

19 листопада 2025 р.

**Вінниця
2025**

УДК 070(477)(06)

У45

Рекомендовано до друку кафедрою журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю (протокол № 5 від 3 грудня 2025 р.)

Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха (протокол № 3 від 10 грудня 2025 р.)

Рецензенти:

М. Г. Житарюк, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри зарубіжної преси та інформації Львівського національного університету імені Івана Франка;

Н.М. Поплавська, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

У45 **Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра:**
збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції на пошану пам'яті доктора філологічних наук, професора В.І. Шкляра 19 листопада 2025 р. / За ред. В.М. Каленича; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2025. 282 с.

У збірнику наукових праць подано матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра» на пошану пам'яті доктора філологічних наук, професора В.І. Шкляра, яка відбулася 19 листопада 2025 р. на кафедрі журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Публікації присвячено професійній діяльності проф. Шкляра В.І, а також актуальним проблемам теорії та історії соціальних комунікацій, сучасним тенденціям розвитку медіа та різних видів журналістики.

За зміст публікацій відповідальність несуть автори.

УДК 070(477)(06)

©Автори статетей, 2025

© Кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю, 2025

ЗМІСТ

ЖУРНАЛІСТИКА В НАУКОВИХ ВИМІРАХ ПРОФ. ШКЛЯРА В.І.

Воронова Мальвіна ЗГАДУЮЧИ В. І. ШКЛЯРА: НАУКОВЦЯ ТА ОСОБИСТІСТЬ	8
Гальчак Сергій ЗІ СЛОВОМ ЩИРИМ ПРО КОЛЕГУ	14
Гандзюк Віталій НАУКОВІ ПОГЛЯДИ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ШКЛЯРА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПУБЛІКАЦІЙ У ЗБІРНИКУ «ЖУРНАЛІСТИКА Й МИСТЕЦТВО СЛОВА»	16
Житарюк Мар'ян СВІТОГЛЯДНА ВІЗІЯ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ШКЛЯРА	23
Каленич Володимир ПОЕТИКА ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТВОРУ В КОНЦЕПЦІЇ В.І. ШКЛЯРА.....	29
Мелешенко Олександр ВЕЛИКИЙ ТЕОРЕТИК, ТАЛАНОВИТИЙ ОРГАНІЗАТОР НАУКИ, МУДРИЙ ПОРАДНИК, ДОБРОЗИЧЛИВИЙ ДРУГ	37
Мітчук Ольга ФОРМУЛА ПРОФЕСІЙНОЇ СТІЙКОСТІ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СПАДЩИНИ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ШКЛЯРА	43
Поплавська Наталія НАУКОВИЙ ДОРОБОК ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ІВАНОВИЧА ШКЛЯРА У ПАРАДИГМІ СУЧАСНОГО ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА.....	48
Сидоренко Наталія ЕНЕРГІЯ ДУМКИ І МИСТЕЦТВО СЛОВА ВОЛОДИМИРА ШКЛЯРА	55

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Бабич Віра, Шинкарук Володимир

АНГЛІЙСЬКА МОВА В МАСМЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ:
ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІД ЛІНГВА ФРАНКА ДО ІНСТРУМЕНТУ
ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ60

Бакаєвич Яна

ЖУРНАЛІСТИКА РІШЕНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ
СУСПІЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКИЙ
ДОСВІД НА МАТЕРІАЛАХ «СУСПІЛЬНЕ. НОВИНИ»68

Богачук Ірина

ДИФУЗІЯ ЖАНРІВ У МАТЕРІАЛАХ, ПРИСВЯЧЕНИХ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ..... 76

Волобуєва Анастасія, Корнєєв Віталій

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ: АКТУАЛЬНІ
ВИКЛИКИ 2025 РОКУ82

Глухий Андрій

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ89

Голокоз Юлія, Гузенко Світлана

УКРАЇНСЬКІ МЕДІАПРОЄКТИ ЯК ЗАСІБ АРХІВУВАННЯ
ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ..... 93

Гресько Ольга

МІЖНАРОДНА ЖУРНАЛІСТИКА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК, ПЕРСПЕКТИВА101

Гриценко Олена

ФЕНОМЕН МЕДІАСФЕРИ ТА ЇЇ ДЕТЕРМІНАНТИ: ВПЛИВ
ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПОСТУП В
УМОВАХ АГРЕСІЇ РФ 107

Дащенко Наталія

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ФАКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЖУРНАЛЬНИЙ
АНАЛІТИЦІ112

9. Теркл, Ш. Глибокі соціальні зв'язки. Аналіз форм інтеграції III у комунікаційні практики. 2011. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2451784>
10. Andreassen, C. S., & Pallesen, S. 2014. The Relationship between Internet Addiction and Use of Social Networking Sites, Facebook Addiction, and the Implications for Clinical Practice. *Current Opinion in Psychiatry*, 27[3], 205-210.
11. Carr Nicholas G. 2010. The shallows: What the Internet is doing to our brains. W. W. Norton & Company. New York. URL: <https://chytomo.com/yak-internet-zminiue-nash-mozok/>
12. Cass R. Sunstein. 2007. Republic.com. Princeton, NJ: Princeton University Press. 251 p. (Republic.com 2.0. URL: <http://www0.cs.ucl.ac.uk/staff/d.quercia/others/republic-Ch1.pdf>
13. Pariser, E. 2011. The Filter Bubble By The Daily Dish. The Filter Bubble. The Atlantic. <https://share.google/5HZJ6OsCaylEFI7lB>

Анотація. У статті аналізується феномен всеосяжності сучасної медіасфери та її ключових детермінант – цифрових технологій та інтернет-залежності. Досліджено амбівалентний вплив медіасфери на трансформацію світосприйняття індивіда та цивілізаційний поступ, наголошуючи на її використанні як основного інструменту гібридної війни та ІПСО в умовах агресії РФ. Зроблено висновок про необхідність розвитку медіаграмотності, розробки превентивних програм та регулювання алгоритмів для забезпечення стійкості суспільства.

Ключові слова: медіасфера, цифрові технології, інтернет-залежність, штучний інтелект, когнітивні здібності, соціальні мережі.

Наталія Дашенко,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль) nataladash@elr.tnpu.edu.ua

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ФАКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЖУРНАЛЬНІЙ АНАЛІТИЦІ

Постановка наукової проблеми та її значення. Журналістська інформація як частина соціальної інформації ґрунтується на реальних чи відображених фактах, предметність,

багатоплановість і невичерпність яких зумовлює складну (багатокомпонентну) структуру кожного медіаповідомлення. Тематичний спектр, ступінь складності, міра узагальнення фактів створюють інформаційну насиченість медіатексту, тобто його інформативність. Підкатегорію інформативності становить фактуальність. Їх взаємозв'язок у журналістській творчості, текстове вираження, реципієнтське сприйняття актуальні для студій у межах лінгвістичних, соціальнокомунікаційних, журналістських, психологічних та інших наукових сфер дослідження.

У сучасних медіа спостерігається зміщення акцентів від фактографічного повідомлення до аналітичного осмислення подій, що вимагає уточнення лінгвістичних механізмів репрезентації фактуальної інформації в текстах аналітичних жанрів. Недостатньо дослідженим залишається співвідношення та вербалізація фактографічної та аналітичної фактуальності у журнальних публікаціях. Значення цієї розвідки полягає у вивченні структури та мовної реалізації фактуальної інформації, що сприятиме глибшому розумінню природи журналістського аналітичного тексту, його когнітивних і комунікативних функцій. Результати подібних досліджень мають значення для розвитку теорії журналістики, лінгвістики тексту.

Аналіз досліджень проблеми. На матеріалі різних жанрів газетного дискурсу підкатегорію інформативності вивчає Л. Онишкевич [4; 6], а її дисертаційне дослідження присвячене лінгвопрагматичним аспектам фактуальності на основі текстів британських газет [5]. У статті «Газетний дискурс як сфера об'єктивації категорії фактуальності» Л. Пришляк (Оношкевич) аналізує, яким чином газетний дискурс функціонує як медіатор фактів і якою мірою мовні конструкції й стильові рішення забезпечують достовірність і об'єктивність повідомлення. Зокрема, авторка розглядає фактографічну і аналітичну моделі подання фактів у газетному тексті [7].

Представляючи фактуальність як об'єктивну характеристику інформаційного наповнення художнього тексту, Т. Єщенко зосереджується на мовних засобах її реалізації. Авторка аналізує «фактеми» – лінгвістичні одиниці, що маркують фактуальність у тексті: «фактеми є окремими структурними одиницями, вони не тотожні синтаксемам речення. Структура фактеми залежить від способу експлікації її семантичних складників та зв'язку між ними» [1, с. 15]. Авторка обґрунтовує ієрархічне місце фактуальності у структурі текстових категорій, зазначаючи: «Змістово-фактуальна інформація – відображення конкретного опису подій, фактів, процесів, які відбуваються в реальному світі, експліцитних, виражених вербально у предметно-логічних значеннях, на основі досвіду» [2, с. 168].

Мета дослідження – визначити особливості вербалізації фактуальної інформації у текстах журнальної аналітики на матеріалі публікацій журналу «Український тиждень» (далі – УТ). **Завдання:** проаналізувати лінгвістичні засоби подання фактографічної та аналітичної інформації; з'ясувати роль фактографічної та аналітичної фактуальності у формуванні достовірності, інформативності та повноти журнального медіатексту. Вербалізацію фактуальної інформації розглядаємо за матеріалами аналітичних публікацій у журналі «Український тиждень» [8]. Хронологічний діапазон матеріалу дослідження – 2015–2024 рр., із концентрацією прикладів у 2023–2024 рр., що відображає сучасний стан аналітичної журналістики в Україні. (При вказуванні друкованої версії джерела подано номер випуску, електронної – дату публікації).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів. Фактуальна інформація об'єктивується і вербалізується у змісті синтаксичних структур шляхом включення учасників ситуації (суб'єкт, об'єкт дії), предикативних відношень між ними (мовне вираження дії чи стану), адвербативів, які інформують про час і місце події. Т. Єщенко вважає: «Фактуальна інформація може передаватися двома способами: фактографічно й аналітично. Фактографічний спосіб передбачає фіксацію певних зовнішніх, очевидних характеристик явища, отримання стислої інформації про предмет або ситуацію... Аналітичний спосіб спрямований на проникнення в суть явища, на виявлення прихованих взаємозв'язків між фактами» [1, с. 14].

Закономірно, що в аналітичній журналістиці використовуються обидва способи подання інформації. Перший створює своєрідну «сітку» фактів, між якими встановлюються причинно-наслідкові зв'язки: відношення послідовності, доповнення, виключення, підпорядкованості тощо. Вважаємо, що фактографічна фактуальна інформація забезпечує аналітичному матеріалові достовірність, аналітична – активізує фонові знання та пресупозиції, відображає кут зору, під яким розглядається окреслена фактуальними фрагментами проблема, забезпечує верифікованість медіатекстові та повноту тематичного висвітлення.

Тексти журнальної аналітики розширено відповідають на основні подієві питання хто? що? коли? де? як? чому? Фактуальна інформація представляє широке коло фактів, які повідомляють про подію в різних ракурсах: про учасників (осіб, об'єкти дійсності, політичні, соціальні, наукові інституції, висловлювання про особи, події, явища), про процес (дію, умови (час, простір), ситуацію, зміни), про конфлікт / суперечність та їх стан (розвиток, тривання, завершення, пролонгованість, нерозв'язність) тощо.

Повідомлення даних про осіб та об'єкти дійсності у журналістських матеріалах дає відповідь на питання хто? що? і формує денотативне інформаційне поле, забезпечуючи матеріалові достовірність. Така фактографічна фактуальна інформація називає імена, прізвища, прізвиська, статі, національність / громадянство, місце проживання чи проваджуваної діяльності, посади тощо. Наприклад: **«Культура – це тяглість»**, – каже **Марі-Дені́з Перес, колишня працівниця Лувру, яка не раз і не десять організовувала виставки архівів Французької академії наук** (УТ. 2015. № 5); **Фінська журналістка Анна-Лена Лаурен, яка багато років прожила в РФ, у одній зі своїх книжок пише, що російська влада завжди розглядала завойовані землі виключно як територію** (УТ. 2015. № 5); **Голова КНР Сі Цзіньпін на публіці був дуже приязний, зустрічаючи на початку січня в Пекіні свого венесуельського колегу Ніколаса Мадуро й назвавши його «добрим другом китайського народу»** (УТ. 2015. № 5).

На питання що? відповідають дані про явища, об'єкти (соціальні інститути, наукові, культурні та інші установи й заклади). Така фактографічна фактуальна інформація часто супроводжується персональними та часо-просторовими відомостями. Наприклад:

– державні та наукові інституції: **У 1918 році було створено установу, що нині називається Національною академією наук України. Біля її початків стояв гетьман Павло Скоропадський, а першим президентом був великий учений зі світовим ім'ям Володимир Вернадський** (УТ. 2015. № 5); **Нинішня Верховна Рада перша в історії незалежної України, в якій абсолютно немає представників НАНУ... Українські науковці абсолютно не репрезентовані у складі нинішньої РНБО** (УТ. 2015. № 5);

– театр: **З нагоди 75-ліття Івасюка львівський театр імені Марії Заньковецької анонсував прем'єру біографічного мюзиклу «Червона рута»** (УТ. 08.05.2024); **22 липня 1819 року на сцені Полтавського театру відбулася прем'єра п'єси Івана Котляревського «Наталка Полтавка»** (УТ. 22.07.2024);

– кіно: **У прокат вийшов новий український художній фільм «Будинок “Слово”. Нескінчений роман». Його зняв режисер Тарас Томенко. Також він написав сценарій у співавторстві з письменницею Любов'ю Якимчук. Оператор – Михайло Любарський, композиторка – Алла Загайкевич** (УТ. 24.05.2024); **Повнометражний мультфільм «Мавка», знятий за мотивами «Лісової пісні» Лесі Українки, став найкасовішим українським фільмом доби незалежності зі зборами понад 668 млн грн** (УТ. 02.01.2024);

– культурні події: Учора, **16 липня, в київському сквері біля метро «Контрактова площа»** відкрилася **вулична виставка «Мововбивство – складова рашизму»** (УТ. 17.07.2024); **10 квітня** виповнюється **160 років від дня народження Ольги Франко з Хоружинських. 1886 року** їй судилося стати **дружиною** одного з найбільших класиків української культури – **Івана Франка** (УТ. 10.04.2024); Нещодавно засновник та ідейний натхненник **Міжнародного етнічного фестивалю музикант, композитор і промоутер українського фолкlorу Олег Скрипка** анонсував дату та місце проведення фестивалю **«Країна Мрій»**, а також оголосив конкурс серед виконавців етнічної музики (УТ. 03.04.2024).

Мікротексти ілюструють, що подання фактографічної фактуальної інформації, яка відповідає на питання хто? що? у журналістському тексті нероздільна з тою, що відповідає на питання коли? де? Таким чином повідомляється про умови (час, простір) події.

Відомості про час часто заявлені в заголовку і вказують переважно рік або місяць, яких стосується фактографічна та аналітична інформація повідомлення. Наприклад: **1993 рік: «обламані крила» Збройних Сил України** (УТ. 28.12.2023); **Освіта у 2023 році: постаті, нові тенденції та старі проблеми** (УТ. 13.01.2024); **Ринок праці-2024: кадровий голод, знання англійської та робота в офісі** (УТ. 10.01.2024); **Злочини москвитів на теренах Гетьманщини протягом 1708–1709 років** (УТ. 29.11.2023); **Культура після 24 лютого: нова українізація чи старе пристосуванство?** (УТ. 07.09.2023).

Хронологічні межі можуть бути вказані приблизно, носіями часових вимірів тоді виступають лексеми з семантикою часу – семантичні еквіваленти. Наприклад: **Хто з початку повномасштабної війни** збіднів найбільше (УТ. 27.11.2023); **Виборів до кінця війни не буде, але це не точно** (УТ. 09.11.2023); **Вимкнення світла, обстріли та ціни на газ: яким буде новий опалювальний сезон** (УТ. 03.10.2023); **...з травня цього року** запустили зміни щодо медичних оглядів військовозобов'язаних (УТ. 17.08.2023); **Довготривалі наслідки для громадського здоров'я будуть ще 10–15 років після закінчення війни** (УТ. 08.06.2023).

Відомості про простір часто подаються у заголовку і деталізуються в ліді або першому абзаці тексту.

Заголовок: **Поляризація у словацькому суспільстві та зв'язки нападника із проросійськими організаціями: що пише світова та словацька преса про замах на прем'єра Роберта Фіцо.**

Перший абзац: **Замах на прем'єр-міністра Словаччини Роберта Фіцо – сьогодні головна тема як європейської преси, так і у коментарях політиків. Водночас політичний клімат у**

Словаччині та погляди нападника на словацького прем'єра ставлять більше запитань, ніж дають відповідей про мотиви злочину та **кремлівський слід** (УТ. 16.05.2024).

Розвивають, поглиблюють фактографічну фактуальну інформацію додаткові відомості, які можуть тяжіти чи до загальновідомих, чи до фонових. Вони представляють сукупність умов і обставин, що відтворюють певне становище, показують взаємини і відношення, стан справ, тобто інформують про ситуацію. Наприклад: **Корінний народ: яка ситуація із політв'язнями в Криму та чим допоможе новий закон** (УТ. 23.07.2021); **Ситуація на фронті з дронами** у нас нині динамічна й **мінється** з кожним днем (УТ. 02.07.2024); **Специфіка ірландської ситуації** полягає не лише в розмірі країни, а в тому, що вже **багато років на ринку нерухомості триває житлова криза** (УТ. 18.06.2024).

Процес (дію, ситуацію, зміни) представляє інформація, що відповідає на питання як? Вона різноманітно відображає хід розвитку чогось, послідовної та закономірної зміни станів і явищ, а також дій і засобів, спрямованих на досягнення певного наслідку. Вербалізаторами процесу виступають дієслова – носії предикативної семантики. Проте відображення (не)послідовних чи (не)закономірних змін вимагає розширення «поля» зображення, на якому можливо зобразити / простежити певні трансформації. Наприклад: **Він [дефолт] виникає через брак грошей** (належного рівня доходів) у позичальника або його небажання **виконувати** свої **зобов'язання** (УТ. 2015. № 3); **Демократи прагнуть виграти** наступні вибори. Як нещодавно зізнався лідер Білого дому в інтерв'ю Національному громадському радіо, політику на кшталт зняття ембарго з Куби президенту **«відверто... легше» проводити** наприкінці терміну (УТ. 2015. № 1).

Відповідь на питання чому? містять переважно аналітичні журналістські матеріали, які з'ясовують причини події, демонструють наслідки, показують зв'язки між ними. У структурно-семантичному вимірі такі відношення реалізуються переважно у вигляді складнопідрядного речення з підрядним причини, які відповідають на питання чому? через що? з якої причини? При цьому матеріал організовано або у такому виді реченні, або за його моделлю, коли підрядна предикативна частина або її структурно-семантичний еквівалент «містить поширювально-додаткову інформацію про особу, предмет, які або достатньо конкретні за своєю семантикою, або уже достатньо означені в головній частині» [3, с. 349–350]. Наприклад: **Усе пов'язане між собою, тому що** не зможе країна провести Олімпіаду, якщо немає спортивних ковзанок, гірськолижних спусків і біатлонних трас (УТ. 02.01.2024); **Наша позиція** полягає **в тому, що** територіальна оборона має підпорядковуватися Міністерству

оборони України (УТ. 19.06.2021); 7 листопада Степана Хмару не змогли затримати, **оскільки** він був народним депутатом Верховної Ради УРСР та мав недоторканість (УТ. 17.11.2024); Це навіть досить оптимістична оцінка, **оскільки** вже зараз стає очевидною необхідність збільшення оборонних витрат в європейському регіоні НАТО з двох до трьох відсотків економічного виробництва на багато років вперед (УТ. 19.11.2024); експерти твердять, що **через** загрозу затоплення шахт на непідконтрольних територіях на Донбас та на весь схід України може чекати екологічна катастрофа (УТ. 03.09.2021).

Статус аналітичного жанру знімає дилему про обов'язковість / необов'язковість поширювально-додаткової інформації на користь першої, а от реалізація опозиції «передбачуваність / непередбачуваність» зумовлюється авторським чинником та застосованою методикою журналістської творчості. Передбачувана додаткова інформація корелює з фактографічною фактуальною інформацією та заголовковим комплексом, непередбачувана – з аналітичною фактуальною інформацією та авторською манерою komponування зібраного матеріалу, кутом його подання. Обидва види інформації при аналітичному способі подання призначені розкрити суть явища, виявити зв'язки між фактами, забезпечуючи медіатекстові достовірність, верифікованість та повноту тематичного висвітлення. Наприклад, виходячи із цитатного заголовка «Том Купер: «Росіяни мусять концентрувати на сході стільки батальйонних груп, аби просто втримати фронт, – яке там вже просування далі» (автор – Ростислав Семків), можна передбачити додаткову інформацію про стан справ на різних відтинках 1000+ кілометрового фронту станом на 24 червня 2022 р., що корелює з фактографічною фактуальною інформацією про Харків, Тернову, Святогірськ, Слов'янськ, Сєвєродонецьк, Попасну, Бахмут, про північний та південний напрямки тощо. Авторська манера komponування зібраного матеріалу зумовлює кут його подання та включення непередбачуваної (для реципієнта) додаткової інформації, яка має суб'єктивно-об'єктивне окреслення, зумовлене аналітичним способом подання, висловленням авторських міркувань. Як-от далі у названій публікації: Мені видається, що в останні два тижні ця «дилема» [«краще відступити»] бентежила всіх аж до [українського] генштабу та уряду Зеленського (зважаєте: я не даю будь-кому оцінок, просто роблю висновки): військові були ладні битися, попри безмежну втому, але командування та політики віддали перевагу відступу. Гадаю, у таких випадках слід зважати на кут зору: військові відповідальні за себе та свою безпосередню територію; їхнє командування та політики – своєю чергою – несуть відповідальність не лише за цілі області, але й за всю країну та

мільйони людей. До того ж, варто сподіватися, що другі мають краще розуміння активності ворога, а також скільки військ він накопичив у цьому районі, і де саме... (УТ. 24.06.2022).

Отже, в аналітичних журналістських текстах інформативність зумовлена потребою максимально деталізувати виклад, поглибити розкриття явища, події, процесу, показати зв'язки досліджуваного об'єкта. Фактографічна та аналітична інформація у медіатекстах є матеріалом для осмислення, верифікації, оцінки.

Висновки. У дослідженні з'ясовано, що фактуальна інформація становить основу інформативності аналітичних медіатекстів, визначаючи рівень достовірності, повноти та глибини журналістського аналізу. Встановлено, що в журнальній аналітиці поєднуються два способи подання фактів – фактографічний та аналітичний, які взаємодоповнюють одне одного: перший забезпечує об'єктивність і перевірюваність, другий – осмислення причинно-наслідкових зв'язків і контексту подій. Вербалізація фактуальної інформації у публікаціях журналу «Український тиждень» засвідчує високу щільність фактів, логічну послідовність і когерентність викладу, що формує цілісну картину досліджуваних явищ. Аналіз показав, що різні типи фактуальних відомостей (дані про осіб, час, простір, процеси, причини) виконують взаємодоповнювальні комунікативні функції, підсилюючи інтерпретаційну глибину аналітичних журналістських текстів. Отже, вивчення мовних механізмів вираження фактуальності поглиблює розуміння природи журналістського аналітичного тексту та сприяє вдосконаленню практики сучасної медіакommunікації.

Список використаної літератури

1. Єщенко Т. Фактуальність як об'єктивна характеристика інформаційного наповнення тексту. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія*. 2023. Вип. 5 (10). С. 12–17. <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.5.2>
2. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 264 с.
3. Загнітко А. Мовний простір граматики: монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2018. 448 с.
4. Онишкевич Л. В. Категорія фактуальності у газетному дискурсі. *Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки*. 2004. С. 153–158.
5. Онишкевич Л. В. Лінгвопрагматичні аспекти категорії фактуальності (на матеріалі текстів британських газет 2000–2006 рр.): автореф. ... к. філол. н.: 10.02.04 / Львівський національний університет ім. І. Франка, 2010. 18 с.

6. Онишкевич Л. В. Прагматичний потенціал дієслівних маркерів фактуальності газетного дискурсу. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Серія: Філологічна. 2013. Вип. 35. С. 269–271.

7. Пришляк Л. В. Газетний дискурс як сфера об'єктивації категорії фактуальності. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. Філологічні науки*. 2020. Вип. 1(92). С. 80–89. <http://philology.visnyk.zu.edu.ua/article/view/220028/219776>

8. Український тиждень: щотижневий ілюстрований суспільно-політичний українськомовний журнал. <https://tyzhden.ua/>

Анотація. У статті розглянуто особливості вербалізації фактуальної інформації в аналітичних публікаціях журналу «Український тиждень» за 2015–2024 роки. Актуальність дослідження зумовлена потребою уточнення лінгвістичних механізмів подання фактів у сучасному медіадискурсі, де поєднуються фактографічний і аналітичний способи інформування. Метою розвідки є визначення структурно-семантичних і комунікативних особливостей вираження фактуальності в аналітичному журналістському тексті. У межах поставлених завдань проаналізовано лінгвістичні засоби подання фактографічної та аналітичної інформації й з'ясовано їхню роль у формуванні достовірності, інформативності та цілісності медіатексту. У висновках наголошено, що поєднання обох типів фактуальної інформації забезпечує глибину аналітичного викладу та сприяє підвищенню якості сучасної журналістики.

Ключові слова: фактуальність, інформативність, медіатекст, аналітична журналістика, фактографічна інформація, «Український тиждень».

Діана Дуцик,

кандидатка філологічних наук, старша викладачка,
Могилянської школи журналістики НАУКМА,
виконавча директорка ГО «Український інститут медіа та комунікації»
(м.Київ) dutsyk@gmail.com

ПРОБЛЕМАТИКА ІНТЕГРАЦІЇ КОМПОНЕНТІВ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ З ЖУРНАЛІСТИКИ

У статті розглянуто підходи до інтеграції компонентів медіаграмотності в освітні програми з журналістики в українських